

APRÍL

Apríl býva všelijaký,
raz je slnko, hneď zas mraky,
chvíľu zverí vládu vetrom,
prvý deň venoval vtákom.
My však máme názor iný,
vymýšľame blázniviny,
v ten deň máme plné právo
klamať ľudí s vážnou tvárou.
Dvanásteho spomíname
na prvý let vôkol Zeme.
Na um príde Gagarin,
do srdca sa vkradne splín.
V apríli je aj Deň Zeme,
na chvíľu si spomenieme:
je to naša veľká mama,
čo nám všetkým život dáva.
Mali by sme preto sľúbiť,
viac jej nebudeme škodiť.
Veď nám všetkým najviac treba
kúsok voňavého chleba,
k nemu soľ a dúšok vody,
a máme tu kúsok neba.

A. Škurlová

NAŠA ANKETA

Máme za sebou nepríjemnú povinnosť zaplataenia mestských daní a poplatkov. Aké boli reakcie obyvateľov nášho mesta? Odpoveď prináša naša anketa.

- Miestne dane a poplatok sa na celkových bežných príjmoch mesta Giraltovce podieľajú 9%. Ide o čiastku 4 460 000,- Sk.

Občan môže predložiť návrh, čo za tieto peniaze očakáva. Občan sám alebo prostredníctvom poslancov, primátora mesta, hlavného kontrolóra, komisií môže dohliadať, ako sa s vybratými peniazmi nakladá.

A tam môže nájsť odpoveď, či dane, ktoré zaplatil, mu priniesli úžitok, aký očakával. Dane a poplatok sa stanovuje uznesením MsZ, ktorého návrh je vždy zverejnený najmenej 15 dní pred prerokovaním. Za uvedený čas však od občanov neprišla ani jedna pripomienka ani návrh, teda ako občania sme si svoje právo neuplatnili. Z toho mi vychádza, že výška daní a poplatkov je tak akurát.

Ing. Margita Pachová

- Nepáči sa mi, že za pozemok sme museli zaplatiť o 100% viac. Dom máme zatiaľ oslobodený od dane, náš pozemok je taký svahovitý a kamenistý, že na ňom nemôžeme vôbec nič sadiť, a pritom nemáme žiadnu zľavu. Viac je aj za psa.

J.M.

- Musel som zaplatiť oveľa vyšší poplatok za psa ako v minulosti. Som dôchodca a zdá sa mi to veľa. Že som samostatne žijúci dôchodca mi však na úrade nepriznali, lebo deti sú u mňa prihlásené na trvalý pobyt. V skutočnosti však žijem sám. Dane nám zvýšili priveľmi, najmä my osamelí to veľmi pocítíme. Zdražili nám všetko – plyn, vodu, elektrinu, musíme veľmi šetriť.

J.K.

- Na poplatok za psa ľudia nereagujú rovnako. Prvá daňovníčka čestne priznala dvoch psov a dokonca sa jej daň zdala veľmi nízka oproti iným mestám. Musím však dodať, že sa tu prisťahovala pred rokom.

Negatívne reagujú najmä bytovkári. Pýtajú sa, čo dostanú od mesta navyše za tento poplatok. Mali sme aj pána, ktorý povedal, že radšej bude sám štekať namiesto psa, ako by mal dať tých 400 korún. Ale si to rozmyslel a zaplatil. Vyskytol sa aj názor, že voľakedy platil nepísaný zákon, že posledný dom na ulici neplatil poplatok za psa. Treba si ale uvedomiť, že aj u nás sú úľavy, napr. pre osamelých dôchodcov.

Boli aj názory, že v bytovke by sa malo platiť oveľa viac, lebo je to trápenie zvierat. Niektorí občania konštatovali, že to nie je veľký poplatok, našli sa aj takí, ktorí povedali, že psa predajú.

Ing. Iveta Kurčová

- Ľudia reagujú celkom rozumne, nereagujú prudko, s hnevom. Konštatujú, že poplatky sú vyššie, všetko išlo hore, spomínajú plyn, ale čo máme robiť. Pri výpočte sa snažia hneď daň aj uhradiť, považujú to za svoju prirodzenú povinnosť. Samozrejme, to sú tí seriózni, ktorí platia vždy, netreba ich vyzývať, prídu sami. Žiaľ, máme aj neplatičov. Nevie, ako budú reagovať tí, pretože k tohoročnej dani im pribudnú aj nedoplatky. Ale takých je mizivé percento, okolo 20 občanov. Mnohí ale majú pripomienky k psom, jedným sa zdá poplatok vysoký (majiteľom psov), tým druhým zase prinízky. Ale u mňa sa tieto poplatky neplatia, takže nemôžem sa k tomu kompetentne vyjadriť.

Marta Kmecová

- Počula som, že súkromníkom, ktorí majú vlastné domy, zvýšili dane o 200%. To sa mi zdá veľa. Ľudia budovali, lebo sa dalo, a teraz budú mať s domami trampoty. Deti tu neostávajú, odchádzajú preč a rodičia ostávajú. Doktorí majú aj tri bývania v dome. My máme dvojizbový byt a úplne nám stačí.

M.L.

- Čo môžeme robiť? Či súhlasíme, či nesúhlasíme, čo nám to pomôže? Musíme byť ticho a platiť. Viem, že mesto potrebuje peniaze, ale poslanci by mali porozmýšľať, ako s tými peniazmi hospodáriť, na čom by mohlo mesto ušetriť. Lebo možno polovica občanov s tým nemá problémy, ale druhá polovica má hlboko do vrecka.

A.O.

Ako volič a platca mestských daní mám pripomienky.

1. Nedodržiava sa zvykové – obyčajové právo, teda nezohľadňuje sa rozdiel v platení daní medzi Giraltovcami a Francovcami, čo sa v minulosti vždy bralo do úvahy.

2. Neprihliada sa na rozdiel v bonite pôdy na jednotlivých pozemkoch. Zľavnená daň by mala byť na močaristej, svahovitej pôde, príp. na ťažko prístupných miestach.

Po prepočítaní mi vychádza, že nám Francovčanom stúpne daň o cca 500.- Sk, kým ostatným to vychádza na priemerne 217 korún.

Nepáči sa mi tiež rovnostársky prístup k plateniu poplatku za odvoz TKO. Platili sme rovnako po 300.- Sk. Nás, ktorí bývame v rodinných domoch, stojí jeden odvoz 17,26 Sk, bytovkárov iba 6,23.- Im vyvážajú každý týždeň, nám 17 x ročne. Pritom mnohí z nás nepotrebujú odvoz ani 17 – krát. Malo by sa zväžiť spravodlivejšie platenie. Vyhovárať sa na divoké skládky neobstojí. Všetci vieme, kto ich tvorí. Občania jednotlivých ulíc to iste vedia.

Jozef Pantlikáš

Názory občanov zozbierala a spracovala A Škurlová

Mestská polícia informuje

Dňa 10.3.2005 osobne oznámil anonym na MsP v Giraltovciach že na stanici SAD v Giraltovciach leží na snehu neznámy muž. Hliadkou MsP bola zistená totožnosť neznámeho muža a následne bol hliadkou MsP Giraltovce odvezený do miesta trvalého bydliska. Prípadohobjasňuje v zmysle § 47 ods. 1., písm. c., /verejné pohoršenie/ zákona SNR č. 372/90 Zb. o priestupkoch v znení neskorších noviel.

Dňa 21.3.2005 MsP počas hliadkovej služby zistila spáchanie priestupku proti verejnému poriadku, a to nedodrzaním trhového poriadku mesta Giraltovce. Uvedeného skutku sa dopustil Ľ.K. z Kolárova. Priestupok bol riešený na mieste v blokovom konaní.

Dňa 21.3.2005 sa Š.V. z Giraltovciach dopustil priestupku proti majetku tým, že si prisvojil dopravné značenie z farebného kovu, ktoré bolo na chodníku pri SOU SD na Dukelskej ulici v Giraltovciach. V spolupráci s občanmi bolo dopravné značenie zaistené a vrátené správcovi, čím nedošlo ku hmotnej škode. Konanie priestupcu bude postihnuté v zmysle zákona SNR č. 372/90 Zb. o priestupkoch v znení neskorších noviel.

MsP touto cestou upozorňuje širokú verejnosť na zvýšený nárast krádeží príslušenstva z osobných motorových vozidiel zaparkovaných na území mesta, ku ktorým dochádza v nočnej dobe, ako aj cez deň.

Mestská polícia touto cestou žiada občanov mesta a širokého okolia, aby akékoľvek poznatky k uvedeným prípadom oznámili osobne alebo telefonicky na číslach 054/7322229, mobil 0905/246076, linka 158, 054/7322333.

Jarné vypaľovanie !

Vážení občania ako každý rok, prichádza s jarou už tradične vypaľovanie. Vypaľovanie sa stalo aj v našom meste bežnou záležitosťou. Pri vypaľovaní suchej trávy uhynie veľké množstvo živočíchov, zveri a vtákov. Oheň ničí život v zárodku, pre spoločnosť tak vzniká nevyčísliteľná škoda na porastoch stráňach a lúkach. Touto cestou upozorňujeme vypaľovačov na škodlivosť ich konania, ako aj na možný finančný postih až do výšky 10 000 Sk.

VIETE ŽE ...

- Hovoriť o marcovom počasí je naozaj ťažké. Nepriniesol ženám snežienky, mračil sa na nás, vytrvalo nám posielal mrazy, silný vietor a snehové nádielky. No v polovici sa akoby spamätal a priniesol do mesta aj prvú dávku jarného tepla. Vyrojili sme sa na ulice ako lastovičky, nepotešil nás však pohľad na to, čo sneh milosrdne ukrýval pred našimi očami. Cesty lemovali rôzne odpadky, naplňali aj odpadové kanály. Viem, že jar prišla naozaj náhle, ale to už tak býva a my by sme mali byť na ňu pripravení. Najhoršie to vyzeralo na ceste od školy do mesta. Možno by nezaškodilo v rámci pracovného vyučovania vyzbierať vlastne to, čo si deti samy nadrobili.

Na Jozefa sa zima opäť vrátila a astronomickú jar, ktorá v tomto roku pripadla na 20. marec, sme vítali so silnými nočnými mrazmi. Tie našťastie vrátili Topľu späť do koryta a zamedzili tak povodniam väčšieho rozsahu. Odniesli si to len okolité polia, najmä za Parkom mieru.

- Veľká nespokojnosť zavládla aj na našej Kórei. My, čo sme sa tak nesmierne tešili z krásnej novej cesty, sme museli celú zimu konštatovať, že sa tá sivomodrá čistá stuha mení na čosi plné blata, ktoré ťažké nákladiaky zvažali z priestoru od telocvične ZŠ nevedno kam. (Poznám viaceré eventuality, takže neviem, ktorá je správna.) No to sme ešte netušili, že tie ťažké autá neprestanú ani vtedy, keď sa cesta okolo Čajkových smerom hore za telocvičňu rozbahní a premení sa na ťažkú hnedú kašu plnú vody. To všetko sa zvažalo na cestu smerom na Bardejovskú a žiaľ, odtiaľ blato autá porozvážali aj ďalej. Iste by sa bolo našlo riešenie – napr. vysypať tú prírodnú poľnú cestu najprv kamením alebo dať si chvíľu pauzu, kým voda zo snehu stečie, cesta preschne a potom pokračovať. Takto si len vzájomne znepríjemňujeme život, hoci možno s dobrým úmyslom. Aktívni obyvatelia sa sami pustili do boja s blatom tesne pred Veľkou nocou.

- Na námestí ste si iste všimli, že sa asanuje dom , ktorý mal od mesta v prenájme p. Štinčík. Pozemok patrí mestu a ráta sa , že bude tvoriť prístupovú cestu k bytovkám, ktoré sa budú stavať na Sed'oriových záhradách.

- Ak sme konšatovali, že naše mesto žilo jarnou náladou aj vďaka výstavám žiackych prác, potom musím dodať, že nezaostávali ani niektorí dospelí. Napr. na našom vysunutom pracovisku Úradu práce a rodiny pani Ondrašínová vyrobila veľmi vkusné výrobky symbolizujúce Veľkú noc a spríjemnila nimi prostredie úradovne. Občania prichádzajúci na tento úrad istotne konšatovali aj množstvo kvetov, ktoré zútulňujú prostredie, kam obyčajne neprichádzame veľmi radi. Škoda len, že podobným spôsobom nereagovali na Sviatky jari aj mnohé naše predajne a ďalšie inštitúcie mesta.

Nesklamala však pani Kmecová, vedúca Klubu dôchodcov, ktorá využila neskorý večerný čas na vkusnú výzdobu okien klubu, aby príjemne prekvapila svojich zverencov.

- V súvislosti s tým chcem zavčas pripomenúť, že odbor kultúry pri MsÚ sa chystá v lete vyhodnotiť najkrajšie vyzdobený balkón. Teraz je čas, aby ste založili svoj prípadný úspech v súťaži.

- Naši občania s nevôľou reagujú na časté zmeny v cestovnom poriadku autobusov. Je nám jasné, že sa to často deje v súlade s úspornými opatreniami a rušia sa neefektívne spoje. Často ale na novú skutočnosť nereagujú vývesné tabule SAD a občan márne čaká na spoj, ktorý je na tabuli uvedený. V novozriadenej firme Gallon na autobusovej stanici bude zriadená aj kancelária SAD, v ktorej, veríme, všetci občania nájdu potrebné informácie.

- Stredná škola podnikania a Stredné odb. učilište Jednota COOP prešli procesom transformácie a rozhodnutím Ministerstva školstva ku dňu 31. januára zanikajú ako dve samostatné organizácie. Od 1. februára fungujú ako spoločná škola pod názvom Združená stredná škola SD Jednota v Giraltovcich. Riaditeľom školy je Mgr. Štefan Digoň.

- Budova, ktorú sme poznali ako Hračky, Klenoty, bar JOKO, sa pripravuje na prestavbu. Firma Gallon, ktorá je jej novým majiteľom, chcela pôvodne pripraviť v nových priestoroch hospic. Uvidíme, aká bude skutočná realizácia.

- Bočná časť PD, ktorá bola neúspešná už v dvoch pokračovaniach pokusu o predaj, má za sebou ďalšie neúspešné kolo. Do stanoveného termínu sa neprihlásil žiadny záujemca za určenú cenu. V ankete sa Vás preto chceme opýtať, ako by ste si Vy predstavovali jej ďalší osud, uverejníme ju v máji.

- Poslanci Ms zastupiteľstva a pracovníci MsÚ absolvovali v piatok a sobotu 11. a 12. marca netradičné výjazdové zasadnutie v Ružbachoch. Na programe boli dva dôležité body. V tom prvom poslanci nenašli zhodu a museli v ňom pokračovať na mimoriadnom stretnutí MsZ v stredu 16. marca. Išlo o voľbu výboru Komisie pre ochranu verejného záujmu. Členmi komisie sú všetci 11 poslanci, ako to rozhodli na decembrovom zasadnutí. Trojčlenný výbor má zhromaždiť a overiť všetky majetkové priznania dotknutých osôb, teda poslancov, primátora, kontrolóra, riaditeľov škôl, teda osôb, u ktorých by mohlo dôjsť k stretu s verejným záujmom. Na mimoriadnom zasadnutí potom boli zvolení za predsedu Ing. Verčimák, členmi komisie sú aj Ing. Tomko a Mgr. Vojčková. Ďalší bod rokovania otvoril prednosta MsÚ Ing. Čabala, ktorý bol poverený vypracovaním koncepcie separovaného zberu a odvozu TKO vôbec. Na zasadnutí zazneli viaceré zaujímavé informácie – napr. do separovaného zberu sú zapojené aj okolité obce. Za uplynulý rok sme vyseparovali vyše 100 ton odpadu, čím sme získali financie, ktoré nemusíme platiť za uloženie na skládku. Stále zaostávame v zbere papiera, prekročili sme však plasty, sklo, batérie i bielu techniku. Za separovanie zberu máme dostať od Recyklačného fondu 107 tisíc. Na túto tému sa potom rozpútala debata, ktorá sa v podstate rozdelila na dva zdanlivo protichodné názory. Podľa prvého / Ing. Verčimák, Varga / by sa peniaze mali vrátiť občanom formou zníženia poplatku za TKO pre tých, ktorí dokázateľne separujú. Tu sa však ukázalo, že v bytovkách to dokázať nie je možné a uprednostniť iba separujúcich „domkárov“ by zasa nebolo vhodné. Teda nenašiel sa spravodlivý kľúč.

Iná skupina prítomných (väčšina) zastávala názor, aby sa z týchto peňazí urobilo niečo, čo poslúži všetkým občanom, napr. časť chodníka na námestí a pod. Ing. Kurčová konštatovala, že príjmy poplatkov za vývoz TKO sa vylepšili, po upozornení v rozhlase si prišli svoje dlhy vyrovnať mnohí dlžníci aj za roky 2002 a 2003. Uvažovalo sa aj o ďalších alternatívach vývozu, napr. v spolupráci s firmou Korba zriadiť vlastnú spaľovňu, využiť starú skládku na výrobu bioplynu, odvážať odpad do vznikajúcej spaľovne v Hertníku, ak by to bolo cenovo výhodnejšie. Treba povedať, že aj teraz sa o vývoz odpadu uchádza viacero firiem a ponúka dokonca oveľa výhodnejšiu cenu, nevedia však zaručiť, čo bude o 2 – 3 roky. V každom prípade však komunálny odpad tvorí staronový druh biznisu a treba sa touto problematikou vážne zaoberať.

Jeden z názorov bol aj veľmi reálny názor, aby sme zvýhodňovali tých, ktorí produkujú málo odpadu, veď dnešný systém platenia nijako nemotivuje ľudí, aby uvažovali o množstve odpadov, ktorými si zaťažujeme naše okolie. A nie nejaké vzdialené, ale to naše, v ktorom žijeme, dýchame vzduch, pijeme vodu a následne sme viac či menej zdraví.

- Pán Hliboký, ktorý má na starosti aktivačné práce, konštatoval, že mesto zamestnáva 95 pracovníkov. Pracujú pri čistení mesta, odpratávaní snehu, zapojili sa do povodňových prác, vykonávajú maliarske práce, 2 pracovníčky sú zamestnané na ZŠ. 86 ľudí pracuje v rámci rómskej organizácie Romano Khamoro.

Rómski občania získavajú pracovné návyky, majú svoje síce nízke, ale pravidelne príjmy, vďaka ktorým si postupne splácajú aj svoje podlžnosti na nájomnom a ostatných poplatkoch.

Mesto im zakúpilo pracovné montérky, obuv, rukavice, ale aj rôzne nástroje a náradie (2 kosačky, pílu, vrtačku flexu, rebrík), vďaka ktorým môžu úspešne zvládnuť mnohé druhy prác pri úprave mesta. Viacerí pracujú aj pri triedení plastových fliaš.

- Lucia Harčariková, študentka 4. ročníka Strednej združenej školy SD, sa zúčastnila so svojou prácou v rámci ŠOČ v regionálnom kole súťaže, kde získala 1. miesto za svoju súťažnú prácu Giraltovec a holocaust.

Alžbeta Škurlová

Žili medzi nami

Žili medzi nami. Áno. Žili. Z nášho malého mestečka pochádzajú mnohé významné osobnosti. A rozhodne k osobnostiam slovenského, ale aj európskeho formátu patrí prof. MVDr. PAVOL GAMČÍK, Dr. Sc. Dr.h.c.

V našom vnútri sme všetci tak trochu hrdí na to, že jeho korene súvisia s našimi, že sme vyrástli na rovnakej hrude. Všetko na svete je totiž relatívne, no všetko zároveň aj spolu súvisí. Vek ľudí aj vek miest. Ak vyslovíme slovíčko „dlhoveký“, iné je meradlo pre vek ľudí, a celkom iné pre „neživé“ mestá. No ony, naše mestecká, žijú a žijú práve životom svojich detí. A tak mlčky stoja a pozorujú, ako sa ľudia rodia, žijú, odchádzajú i prichádzajú. Svojou prítomnosťou ovplyvňujú aj život miest a mestá na nich nezabúdajú.

V máji tohoto roku by sa dožil vzácneho jubilea 80 rokov náš rodák, popredný odborník z oblasti reprodukcie hospodárskych zvierat Prof. MVDr. PAVOL GAMČÍK, Dr. Sc. DR.h.c., dlhoročný vedúci katedry reprodukcie hospodárskych zvierat na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach a jeden zo zakladateľov vedného odboru andrológie a umelej inseminácie v ČSR.

Prof. PAVOL GAMČÍK sa narodil 28.mája 1925 v Giraltovcích v rodine, v ktorej láska k prírode a zvieratám priamo súvisela so spôsobom života. Svedčí o tom aj skutočnosť, že dvaja z troch bratov sa stali veterinárskymi lekármi. Jeden z nich, MVDr. FRANTIŠEK GAMČÍK, prežil celý svoj život v našom mestečku. Tu aplikoval svoje vedomosti v praktickej veterinárnej činnosti a uvádzal do praxe mladých adeptov daného odboru. Druhý brat prof. PAVOL GAMČÍK sa upísal vede. No spoločné detstvo rýchlo pretieklo a pán PAVOL GAMČÍK už ako 11- ročný chlapec odchádza študovať do Prešova na osemročné Kolegiálne evanjelické gymnázium. Štúdium na Gymnázium v Prešove ukončil v roku 1945 a v tom istom roku začal študovať na Vysokej škole veterinárskej v Brne. Štúdium ukončil v roku 1950. Už počas štúdia prejavoval záujem o problematiku reprodukcie hospodárskych zvierat a ako študent začal pracovať na pôrodnickej klinike pod vedením prof. MVDr. E. Příbyla Dr.Sc., vynikajúceho vysokoškolského učiteľa, najskôr ako demonstrátor, neskôr ako pomocný asistent a po dosiahnutí diplomu vet. lekára ako odborný asistent. Erudíciu a odbornú – praktické návyky, ktoré získal na klinike, v neskorších rokoch tvorivým spôsobom ďalej rozvíjal.

Začiatkom roku 1951 prešiel ako mladý odborník na novozaloženú Vysokú školu veterinársku v Košiciach. Vedením školy bol poverený vybudovať pôrodnícko – gynekologickú kliniku a v roku 1954 bol poverený aj prednáškami zo študijného odboru „Gynekológia a umelá inseminácia hospodárskych zvierat.“ V roku 1957 sa stal vedúcim katedry pôrodníctva, gynekológie a umelej inseminácie, ktorú viedol až do odchodu na dôchodok v roku 1986.

V roku 1959 sa habilitoval a bol menovaný docentom, v roku 1963 kandidátom vied a v roku 1967 profesorom. V roku 1983 obhájil doktorskú dizertačnú prácu, v ktorej zhrnul svoje bohaté, originálne poznatky z fyziológie a patológie reprodukcie baranov a oviec.

Prof. PAVOL GAMČÍK bol významným, erudovaným pedagógom a vedeckým pracovníkom na úseku reprodukcie hosp. zvierat, uznávaným nielen doma, ale aj v zahraničí. Vedecko – výskumné aktivity sú zdokumentované vo vyše 230 pôvodných experimentálnych prácach a odborných publikáciách (21 v zahraničí). Je autorom a spoluautorom 33 knižných publikácií – učebníc,

odborných publikácií a prekladov. Spomedzi odborných knižných publikácií veľký ohlas zaznamenala moderne koncipovaná monografia „Poruchy plodnosti hovädzieho dobytka“ (spoluautor J. Sakal), vyšla vo vydavateľstve Príroda 1966, bola preložená do poľštiny a dlhoročne používaná ako učebnica. Rovnako veľký ohlas získala aj odborná publikácia zameraná na riadenú reprodukciu úžitkových zvierat. BUSCH, W. – GAMČÍK, P.: „Zuchthygienische Kontrolle bei Nutzieren“, ktorá vyšla ako originál v nemeckom jazyku a pri ktorej bol Prof. PAVOL GAMČÍK nielen spoluautorom, ale aj spoluvydavateľom.

Úspešná bola aj jeho pedagogicko - výchovná činnosť. Stal sa prvým slovenským andrológom a z odboru andrológia a umelá inseminácia vydal potrebné učebnice. Za svoju originalitu a odbornú úroveň bol v roku 1977 ocenený „Cenou Ministra školstva SSR.“ Pod jeho vedením vyrástli 4 docenti, 16 kandidáti vied (2 z Kuby, 1 z Panamy) a rad špecialistov v odbore reprodukcie hospodárskych zvierat.

Do škály jeho činnosti patrí aj spolupráca so zahraničím a organizácia 9 celoštátnych vedeckých konferencií. Okrem hore uvedených ocenení je nositeľom štátneho vyznamenania „Za vynikajúcu prácu“, ďalej vydavateľstva Príroda a Slovenského literárneho fondu. Je tiež nositeľom najvyšších rezortných vyznamenaní Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SR, štátnych veterinárnych správ SR a ČR a celého radu medailí ČSAZ a vysokých škôl v ČSFR a v Poľsku.

Veľa ocenení, veľa uznania získal za príkladnú priekopnícku prácu. Aj napriek svojej pracovnej vyťažnosti si vždy našiel čas, ktorý trávil doma v Giraltovciach. Naše mesto bolo jeho oázou – zastávkou, miestom relaxu. Nadovšetko miloval svoj domov a vždy sa k nemu hrdo hlásil. No srdce prof. PAVLA GAMČÍKA v januári 1996 vo veku nedožitých 71 rokov po ťažkej chorobe dotieklo. Jeho životná cesta bola poznamenaná tvrdou disciplínou k sebe a láskavým prístupom k svojim blízkym. Azda to bol ten odrazový mostík k životu naplnenému prácou a uznaním.

Sme hlboko v duši hrdí, že náš veľký rodák na nás nezabudol, že pomáhal vždy a za každých okolností, vďačne a rád. Bol otvorený a priamy a možno práve táto vlastnosť ho posunula v živote veľmi vysoko. Naplnil všetky svoje ambície a určite aj najvyššie očakávania svojich rodičov a príbuzných. Vždy stáli pri ňom a celý život na neho s láskou mysleli a ich potomkovia na neho určite nikdy nezabudnú. Veď jeho meno ostane navždy zapísané nielen v ľudských srdciach, ale aj v našej národnej histórii.

(Na základe faktografických informácií MVDr. FRANTIŠKA GAMČÍKA spracovala ANNA MITALOVÁ)

MLAĎ VO SVETE

Dublin, hlavne mesto Írska, bude dnes cieľom nášho rozprávania o živote giraltovskej mlade v ďalekom svete. Navštívime ho prostredníctvom ZUZANY LONGAUEROVEJ, ktorá vyrastala v našom meste, absolvovala tunajšie gymnázium, po ňom Ekonomickú fakultu v Banskej Bystrici a na otázku, čo ďalej, si sama odpovedala: skúsím to najprv mimo Slovenska.

Toto jej rozhodnutie sa zrodilo ešte v priebehu jej prázdninového pobytu počas vysokoškolského štúdia v americkom UTAHU. Už tam pochopila potrebu dnešného mladého človeka – vyskúšať si

svoje sily najprv vo svete, kde ťa nepoznajú, nevedia o tebe nič, tvoje vysvedčenia sú iba kúskom papiera, všetko musíš dokazovať svojou prácou. Ale ak si dobrý, akceptujú ťa a krajina ti dá šancu rásť.

Ani Zuzkina cesta do Dublinu nebola priamočiara. Začínala tam pred tromi rokmi v podniku s rýchloobčerstvením, spočiatku rýchle tempo však vystriedala nuda, práca ju neuspokojovala, a tak sa vrátila domov. Ďalšou zastávkou na jej putovaní bol Londýn. Viedla ju tam potreba dovzdelat' sa v jazyku. Aj keď absolvovala tvrdú prípravu prof. Hromjáka, angličtinu na vysokej škole ukončila štátnicou, ukázalo sa, že to zďaleka nestačí na úspešný pobyt v cudzine. Tam sa očakáva pružnosť, rýchla reakcia a domáci ti hneď dajú pocítiť, že tam nie si doma, ak sa do reči vlúdi nejaká chybička.

A tak nasledovalo štúdium na londýnskom Cambridgi a ukončenie jazykového kurzu certifikátom 1. stupňa. Pobyt v Londýne jej uľahčila prítomnosť sestry, ktorá jej pripravila zázemie, pomohla sa ubytovať a nájsť prácu v cestovnej kancelárii. Študentské vízum totiž umožňuje prácu v rozsahu 20 hod. týždenne, čo práve stačí na pokrytie nákladov za štúdium a ďalšie základné životné potreby. Po získaní certifikátu sa Zuzana vracia domov a intenzívne pracuje na získaní pracovného povolenia v Írsku. Šťastena jej priala, keď spolu s priateľkou z východného Slovenska získala cez prešovskú agentúru prácu v logistickej firme priamo v Dubline. Je to špeditárska – kuriérska firma, ktorá sprostredkuje dodávanie tovaru rôzneho druhu (Zuzana sa venuje nábytku) medzi dodávateľmi a priamymi odberateľmi. Zuzana pracuje pri počítači, kde má prehľadné údaje o termínoch dodávky. Keďže sa požiadavky často menia, práca je náročná na pružnosť i čas. Je potrebné si dooverovať dodanie lehoty, prispôbovať sa potrebám a možnostiam zákazníka. Mobil a počítačová obrazovka – to sú jej hlavné pracovné prostriedky. O zodpovednosť sa delí spolu s jedným írskym kolegom. Ale nezačínala hneď pri takejto zodpovednej práci, jej cesta viedla cez sklad, kde skenovala krabice (obyčajná manuálna práca), keď však firma hľadala človeka, ktorý ovláda prácu na počítači, prihlásila sa, prešla menšími úlohami, prepisovaním údajov, až sa prepracovala k dnešnej pozícii spájajúcej sa so samostatným rozhodovaním. Jej práca je živá, nie je jednotvárna, zákazníci sa menia, preto si vyžaduje veľkú prispôsobivosť, človek však nevníma plynutie času – ten beží až prirýchlo.

Vo firme pracujú aj ďalší siedmi Slováci, kvôli slabším jazykovým schopnostiam iba v sklade. Pracovná doba je osemhodinová, avšak v prípade potreby sa pracuje aj dlhšie, resp. v sobotu.

A čo súkromie? Na voľný čas Zuzka nemá čas. Býva spolu s ďalšími Slovákmi v novom dome (majiteľom je jej zamestnávateľ) na okraji Dublinu v novej štvrti. Do práce chodí na bicykli, čo v sychravom Írsku nie je vždy najpríjemnejšie. Navyše silný vietor ju niekedy núti šliapať do pedálov aj pri ceste dolu kopcom. Čas po práci využíva na nákupy vo veľkom obchodnom centre, ktorý má po ceste do práce, varením aj na ďalší deň, firma totiž nezabezpečuje stravovanie, a tak si prinesené jedlo ohrieva v mikrovlnke.

Ešte je tu internet, nepreháňa to však s jeho sledovaním, žiariacej obrazovky si užije dosť v práci. No nezabúda sledovať gíraltovské novosti uverejňované prostredníctvom internetu v Spravodajcovi.

Číta noviny, časopisy aj slovenské. Nepísaným zákonom totiž je, že každý sa vracia z domu aj so zásobou slovenských novín a časopisov.

A čo Dublin? Je to mesto, ktorého centrum tvorí jedna dlhokánska ulica s vysokým kamenným stĺpom uprostred. Žije v ňom 1,6 mil. obyvateľov a krajšie a čistejšie, plnšie zelene sú najmä jeho okrajové časti. Centrum je nevlúdnejšie a v noci aj nebezpečnejšie. Tvorí zmes národov len nedávno prisťahovaných. Prevažujú Litovci, tí sem prichádzajú s celými rodinami, vrátane starých rodičov, ktorí sa starajú o deti, ich cieľ je rýchlo zarobiť a vrátiť sa domov. Nechcú sa tu etablovať, a tak vzbudzujú nevôľu domácich. Tí sa neradi dívajú na neustále pribúdajúcich Rusov, Slovákov, Čechov, Poliakov, Ukrajincov, slovom ľudí z východnej Európy, ktorí tu ešte prednedávnom mali exotickú príchut'.

Ustavičné pribúdanie nových ľudí ich vedie k tomu, že ich tzv. hádžu do jedného vreca a už sa ani neusilujú rozlišovať.

Aj Zuzana konštatovala (podobne ako iní naši mladí), že Íri sú síce zlatí, ale nikdy vás neprijmú za svojho. Existuje tu priepasť, ktorú asi súčasná generácia nepreklenie.

Na otázku, čo pre ňu znamenajú Giraltovce, odpovedá: vraciam sa sem rada (3 x v roku), prejdem sa po hlavnej ulici, zdá sa mi, že tu nie je nič nové, no po chvíli objavujem nové detaily.

Pocit potreby vrátiť sa nastalo domov však ešte nemá. Je tu otázka – čo by tu robila?

V ďalekom svete nemá pocit bezmocnosti, opiera sa o priateľov, vie, že ak by bolo treba, pomôžu. Slovenská komunita vo svete drží spolu, pomáha si navzájom, stretáva sa.

Napr. počas majstrovstiev sveta v hokeji stretla v centre Dublinu mnoho Slovákov označených národnými farbami, ktorí sa zhromažďovali v reštauráciách pri spoločnom sledovaní našich.

Aké poslanstvo chce Zuzka sprostredkovať ostatným mladým?

O našom osude často rozhodujú životné náhody, kontakt, ktorý nám príde do cesty, treba využiť a skúsiť to. Dnešná doba je rýchla a iná, ako bola doba našich rodičov. Budúcnosť každého je otvorená, všetko sa rýchlo mení, dlhodobé veci sa nedajú plánovať. Nie je prvoradá absolvovanie vysokej školy, to v cudzine nerozhoduje, lež naše konkrétne schopnosti.

O rozhodnutí mladých žiť a pracovať v cudzine často rozmýšľame my, ich rodičia a príbuzní. Čo ich vedie ďaleko od rodičov, priateľov, známych? Ved' ich zárobok zväčša stačí iba pokryť štandardné životné náklady. Nejde teda, ako sa mnohí domnievajú, o veľké peniaze. Je to skôr chuť prekonať sám seba, dokázať si, že to zvládneme aj my, príslušníci malého národa, o ktorom si napr. Íri ešte stále myslia, že žije v rámci Československa a jeho hlavným metom je Praha.

Držme im teda palce, nech nám robia dobré meno a hlavne želajme si ich návrat (skôr či neskôr) na rodné Slovensko.

A. Škurlová

AKO TO VIDÍM JA

Dňa 21.3.2005 o 19, 00 hod. a potom o 19,30 som sledoval, ako každý deň, tak aj spomínaný, televízne noviny na Markíze a STV.

Aké bolo moje prekvapenie, keď som počul správu o živote Rómov na Slovensku. Áno, na Slovensku, a nie v niektorých lokalitách Slovenska. (Zatiaľ sme sa nenaučili hovoriť a písať a Rómoch adresne.) V týchto správach odznelo, že všetci Rómovia na Slovensku majú v mesiaci určité salámové dni, v určité dni majú sladkosti, všetci fetujú, všetci fajčia a všetci Rómovia na Slovensku nevedia, čo je to ovocie, lebo ho nejedia.

Pýtam sa: nie je to rasizmus a degradácia rómskeho etnika? Ako si mohol úrad verejného zdravotníctva dovoliť takéto tvrdenie! Prečo nepovedali, kde robili takýto prieskum? Ako sa majú cítiť rómski pedagógovia, právnici, jedným slovom, celá rómska inteligencia, ale aj ostatní Rómovia, ktorí žijú na úrovni majority, alebo sa snažia žiť na takej úrovni ako majorita. Dokedy my Rómovia máme trpieť také nehoráznosti. Ak redaktori povedali „A“, mali povedať aj „B a C“. Týka sa to aj pána dr. z úradu verejného zdravotníctva, aj dotyčnej panej z toho ústavu.

Salámové dni – ved' oni dostanú tie sociálne dávky a vydržia im sotva týždeň nie preto, že ich prepijú alebo prefajčia, ale preto, že pre šesť – sedem – člennú rodinu tých sedem až osem tisíc na mesiac je málo.

Majú si kúpiť ovocie, z ktorého sa nenajedia, alebo radšej salámu, mäso, chlieb? Tá pani z verejného zdravotníctva nepozná, čo je hlad, bieda, preto hovorila tak, ako hovorila. Neobhajujem tie zlovyky rómskeho etnika v niektorých lokalitách, obhajujem tých Rómov na Slovensku, ktorí žijú alebo sa snažia žiť na úrovni.

Aj u majority sa nájdu takí, čo pijú, týrajú deti, fetujú, hladujú, nestarajú sa o svoje zdravie, ale nehovorí sa, že všetci Slováci to robia tak. Povie sa, že tam a tam, alebo ten a ten, alebo sa uvedie percento dotknutých. Rád by som vedel, ako sa asi cítil po odvysielaní tel. novín Jožko Suchý, jedna z najznámejších postáv SUPERSTAR, ďalší zo SUPERSTAR Peter Konček, alebo šampión SUPERSTAR klavirista Richard Rikkon, ale aj filmový režisér Jozef Banáy, ktorý spolupracoval

s hollywoodskými filmármi. Sú to Rómovia a nehanbia sa za to, ale hanbia sa kvôli tomu, čo bolo pustené do éteru a čo ľudia na Slovensku videli, lebo je to nehoráznosť a bohupustá lož!
Takto to vnímam a vidím ja !

Jozef Cina

Deň narcisov

Žltý narcis – nežný jarný kvietok, ale v apríli ho môžeme vidieť pripnutý aj na chlopni kabátov, symbolizuje tak nádej pre všetkých chorých. Ponúkajú ho dobrovoľníci v uliciach miest, aj toho nášho, za symbolickú cenu. Pomôžeme tak dobrej veci. Týka sa to nás všetkých. V tento deň, Deň zdravia, si pripomíname najväčšiu ľudskú hodnotu.

V rebríčku chorôb, ktoré sa podpisujú pod najväčšiu úmrtnosť, patria okrem iných aj nádorové ochorenia. Ich vznik je podmienený viacerými faktormi. Je dokázané, že fajčenie aktívne aj pasívne sa na ich vzniku podieľa 33 percentami. Asi 84 percent všetkých fajčiarov pochádza z rozvojových krajín. Zo zistení Svetovej zdravotníckej organizácie jednoznačne vyplýva, že najchudobnejší ľudia sú najväčšími obeťami zhubného vplyvu fajčenia. Faktom je tiež údaj o tom, že ročne vo svete tabak zabíja 4 milióny ľudí. Pri súčasnom stúpajúcom trende sa dá očakávať, že toto číslo v roku 2030 narastie až na 10 miliónov. A aké čísla platia pre Slovensko? Na Slovensku fajčí 42 percent mužov a 36 percent žien. Je známe aj to, že sa znižuje spodná veková hranica fajčiarov a rapídne pribúda mladých dievčat, fajčiarok. Fajčenie má podiel na rakovine pľúc u 90 percent mužov a 70 percent žien. Okrem rakoviny pľúc však vdychovanie dymu môže spôsobiť aj rakovinu úst, hltana, pažeráka, obličiek, močového mechúra, pankreasu a krčka maternice. Je teda rovnako nebezpečné aktívne fajčenie, ale aj pasívne. Rámcovú dohodu o kontrole tabaku, ktorá určuje pravidlá na predaj, reklamu a konzumovanie tabakových výrobkov, už podpísalo 118 krajín. Mnohé krajiny zvažujú a prijímajú konkrétne pravidlá pre fajčiarov vo svojich krajinách. Svedčia o tom správy v dennej tlači a výnimkou nie je ani naše Slovensko. Platí už zákaz fajčenia na autobusových zastávkach, stanovištiach a pripravuje sa absolútny zákaz fajčenia vo všetkých stravovacích zariadeniach. Ľahšie sa zákony prijímajú, ale ťažšie sa dodržiavajú a ešte ťažšie kontrolujú. V televízii napr. mladí ľudia sa vo vysielaní prezentujú s cigaretou v ruke, ktorá je súčasťou ich imidžu. O prevencii a spôsoboch liečby rakoviny prezidentka Ligy proti rakovine Mudr. Eva Siracká hovorí: „Istotu nemôžeme mať nikdy, ale prevencia je veľmi dôležitá. Existujú jej tri stupne. Primárna je zdravý štýl života, vhodné stravovanie, vyhýbanie sa zafajčeným priestorom a samozrejme, nefajčenie. Sekundárna je včasné diagnostikovanie choroby. Pravidelné prehliadky by mali byť povinné, aby sa choroba dokázala odhaliť čo najskôr, a až v poslednom rade je to liečba modernými prostriedkami.“

Margita Gazdičová

ČLOVEK – SÚČASŤ PRÍRODY

Rozmýšľali ste, čo všetko nám Zem poskytuje? Skúste sa zamyslieť a uvidíte, koľko darov nám ponúka.

Poskytuje nám mnoho nerastných surovín, ktoré však znevažujeme nadbytočným ťažením. Príroda nám umožňuje príjem tekutín, a to pomocou vody, ktorú využívame rôznymi spôsobmi. Lesy nám poskytujú drevo a čerstvý vzduch. To všetko nám Zem dáva a ešte viac, a my si ju nevieme vážiť. Ničíme ju a poškodzujeme. A tak vznikajú globálne ekologické problémy. Medzi ne patrí znečisťovanie vôd, ovzdušia, a to rôznymi plynmi, nadbytočné čerpanie nerastných surovín, znehodnocovanie pôdy a v súčasnosti je problém s odpadom a s tým niet rady. Človek vypúšťa do ovzdušia rôzne plyny, a tým ničí ovzdušie, čím sa vytvára ozónová diera. Tá na človeka nemá dobrý vplyv, pretože cez ňu prenikajú ultrafialové lúče, ktoré nám veľmi škodia. Preto sa vytvorili

rôzne medzinárodné organizácie na ochranu životného prostredia. Životné prostredie totiž nemá hranice. A človek akoby nechcel počuť hlas prírody: „Nezahub sám svoj rod svojimi hviezdnyimi rukami, ty, večne zvedavý tvor, ktorý meníš prírodu len podľa svojich predstáv.“ Aj katastrofy človek ovplyvňuje v značnej miere. Napr. výbuchy sopiek spod mora, čo vyvolalo obrovské vlny, ktoré zahubili mnoho ľudských životov. Hovorí sa, že to spôsobili ľudia svojimi pokusmi. Medzi prírodné katastrofy nepatria len výbuchy sopiek, ale aj zemetrasenia, zosun pôdy, povodne a iné. A čo alergie? Človek ničí prírodu a možno si ani neuvedomuje, že tým škodí aj sebe. Našťastie sa už o tomto probléme vie. Veľa sa o ňom píše, rozpráva. Vedia o ňom aj Giraltovcania? Verím, že áno. Ale dúfam, že čím ďalej, tým viac sa budú zapájať do rôznych aktivít na záchranu Zeme a prírody vôbec.

Števa Digoňová 9.A

POZRELI SME SA ZA VÁS

Jar nám v tomto roku akoby zaspala. Uprostred marca sa však začala trochu nesmelo hlásiť k slovu. Možno k tomu pomohli aj dve udalosti, ktoré Vám chcem predstaviť. Tou prvou bola výstavka prác venovaná jari a Veľkej noci, ktorú usporiadala naša Špeciálna základná škola v priestoroch Krajského školského úradu v Prešove. Len nedávno sme mohli obdivovať vkusnú a pôvabnú výstavu venovanú zimnej tematike a Valentínskemu sviatku, ktorá bola inštalovaná vo vestibule MsÚ a vzbudila zaslúženú pozornosť. Prešlo len pár týždňov, a už tu boli ďalšie nápady a množstvo výtvorov šikovných rúk detí a pani učiteliek zo spomínanej ŠZŠ v našom meste. Ich aktivitu si nemožno nepovšimnúť. Bola to rekonštrukcia budovy cez prázdniny, pokračovali v nej v jesenných mesiacoch, boli to vystúpenia žiakov pri rôznych slávnostných príležitostiach pre rodičov i verejnosť i dve tesne za sebou nasledujúce výstavy. Navyše, tá druhá nám Giraltovcanom robí dobré meno aj mimo hraníc nášho mesta. Zúčastnila som sa na jej usporiadaní a mala som možnosť sledovať uznanlivé pohľady okoloidúcich úradníkov i stránok, vypočuť si slová pochvaly na adresu tejto školy. „Kde to pracujete? V Giraltovcach? No, to sa tam musím prísť pozrieť,“ znelo konštatovanie jedného z predstaviteľov krajského úradu. Pri týchto slovách som si opäť už po mnohýkrát uvedomila, že Giraltovcovia majú svoju veľkú devízu práve v školách, teda v šikovných deťoch a aktívnych učiteľoch, ktorí vedú deti správnym smerom a neľutujú pritom svoj voľný čas. Ved' toľko nádherných výrobkov z textilu, kvetov, vajíčok ozdobených rôznymi technikami, prác z papiera, výkresov, perníčkov a všeličoho, čo akýmkoľvek spôsobom symbolizuje jar a sviatky, môže vymyslieť len človek, ktorý má svoju prácu rád. A tu mi nedá, aby som nespomenula výrok pani Kovalčíkovej zo ŠZŠ, ktorá v rozhovore so mnou jednoducho a trefne vystihla celú situáciu v ŠZŠ. Ako reakciu na ich aktivitu som zacitovala známe príslovie o tom, že „Nová metla dobre metie,“ načo nasledovala jej odpoveď: „Áno, ale ani nová metla by veľa nespravila bez mnohých malých metličiek.“ A presne o tom to je. O dobrej súhre, výsledkom ktorej je priestor Krajského úradu v Prešove skrášlený prácami giraltovcových detí, nad ktorým tróni nápis Giraltovcovia Vám želajú príjemnú Veľkú noc. Na záver hádam ešte jeden výrok. Ten je od Dr. Šilovej, riadiacej pracovníčky KÚ. Označila prácu detí a pedagógov za vzácnu vec podotknúc: „V dnešnej dobe, keď veľa pedagógov po skončení vyučovania pokojne odchádza domov, takýto počin je vzácny a vôbec nie samozrejмый.“

Hneď v ďalší deň, 15. marca, som mala možnosť zhliaďnúť aj výstavku prác žiakov zo Základnej školy v Giraltovcach. Slávnostne otvorenie - vernisáž – za prítomnosti p. primátora J. Rubisa, vedenia školy, zástupcov Rodičovskej rady, Združenej školy SD Jednota a ďalších pozvaných hostí otvorilo priestory Kultúrneho domu pre návštevníkov výstavy spojenej s predajom.

Úvodné slovo patrilo mladým umelcom, ktorí umeleckým slovom, piesňou i hudbou otvorili naozaj nevšedné dielo vytvorené deťmi a ich pani učiteľkami z ročníkov 1. – 4. ZŠ.

Malá sála Kultúrneho domu sa akoby švihnutím čarovného prútika premenila na zázračnú farebnú krajinu, ktorá dýchala jarou. Aj tu sa vystriedali rôzne nápady. Samozrejme, predovšetkým vajíčka vo všetkých možných obmenách, kvety, jarné zvieratká (kuriatka, sliepočky, zajačiky), vkusné ozdobné koše s veľkonočnými motívami, veľkonočné pozdravy, práce zo sadry i plastelíny. Za všetkým bolo cítiť snahu urobiť svoju prácu čo najlepšie, aby si práve moje dielko ktosi všimol a vybral si ho. Ako som už spomenula, výstavka bola spojená s predajom a ten sa rozbehol hneď v prvých chvíľach výstavy. Prvé exponáty si vybrali pozvaní hostia, vzápätí prichádzali prví rodičia, ktorí si odnášali domov vybrané zakúpené práce. Cením si myšlienku spojiť výstavu s predajom. Veď ako konštatoval riaditeľ školy Mgr. Ján Čížek, výnos z nej posluží deťom na zakúpenie potrebných pomôcok, príp. časť môžu deti venovať aj na charitu. Získajú tak schopnosť podeliť sa o získané prostriedky. A to tiež nie je zanedbateľné.

Zástupkyňa školy pre roč. 1.-4. Mgr. Mária Štefaníková vyzdvihla vo svojom príhovore prácu všetkých pedagógov bez rozdielu, ocenila ich nápaditosť a fantáziu, ale aj množstvo času, ktorý venovali príprave exponátov aj ich usporiadaniu do pôsobivého celku.

Keď som výstavu navštívila o 24 hodín neskôr, musela som konštatovať, že veľa vecí ubudlo, ukážky sa teda páčili a určite spríjemnili naše domovy počas Veľkej noci. Zároveň som si uvedomila, že je to vlastne škoda, ak sa mnohé detské dielka nevyužijú podobným spôsobom aj inokedy. Urobilo by to radosť deťom, ich učiteľom, ale aj rodičovskej a ostatnej verejnosti. Riešením by možno bolo na každom predvianočnom jarmoku dať školám k dispozícii jeden predajný stánok, kde by mohli ponúknuť svoje výrobky ľuďom zo širokého okolia. Pre zmenu – s vianočnou tematikou či rôzne drobné darčeky.

Výstavkou sa nadchýnali mnohí Giraltovčania, ktorí súčasne s detskými prácami mohli obdivovať aj slávnostne prestretú tabuľu určenú na veľkonočné hodovanie. Pripravili ju študenti Združenej strednej školy SD Jednota na požiadanie oddelenia kultúry pri MsÚ.

Dúfame, že v tejto peknej tradícii budeme pokračovať aj v budúcnosti.

Alžbeta Škurlová

V znamení tónov

V jeden deň dve pozvania na kvalitnú prezentáciu šikovnosti našich žiakov a učiteľov. To bol dôvod na návštevu nášho kultúrneho stánku, vybrať sa z tepla svojej izby, byť bližšie k jari, ktorá sa aj napriek pretrvávajúcej zime neodkladne blíži. Prvým zo spomínaných pozvaní bola výstavka s predajom, výsledok šikovných rúk, pestrosť prezentovaných výrobkov, nesmierna pastva pre oči. Všetko o jari, kráse a blížiacich sa veľkonočných sviatkoch. O poschodie vyššie ponúkla ZUŠ program lahodiaci najmä duši.

Konferencierka Janka Koreňová ho špecifikovala ako verejný koncert, ktorým si učitelia a žiaci chcú uctiť všetky ženy, ktoré svoj sviatok už oslávili, a všetkých učiteľov, ktorí svoj sviatok ešte len oslávia.

„Prijmite od nás darček slova, hudby a tanca, pripravený pre Vás.“

A bol to, ako vždy, hodnotný darček, veď ho pripravila ZUŠ. Pestrosť hudobných nástrojov, množstvo skladieb s náročnosťou primeranou veku a hudobnej vyspelosti žiakov, ľudové melódie a tance, hovorené slovo aj rytmické tance tých najmenších až po náročnejší írsky tanec starších žiačok, toto bolo ponúknuté divákovi v plnej sále s patričnou zodpovednosťou a nasadením celého kolektívu ZUŠ.

Srdečné poďakovanie patrí učiteľom a žiakom ZUŠ, tešíme sa na ďalšie spoločné stretnutia.

M. Gazdičová

SPRIEVODCA SVETOM ETIKETY

Ach, tie tituly !

Najbežnejším a vari aj najpoužívaným titulom je oslovenie **pán a pani**. Oslovenie mladý pán sa „nenosí“, častejšie je oslovenie slečna. Ak má oslovený akademický titul, oslovujeme ho ním a uvedme aj jeho meno, napr. pán doktor Tichý. Vždy uvádzame iba titul, ktorý stojí na začiatku, napr. ak má oslovený dva tituly – profesor MUDr. Líška, oslovujeme ho: pán profesor Líška. Ak nositeľ akademického titulu požiada, aby sme ho oslovovali len menom, treba to rešpektovať. V úradnom styku stačí používať oslovenie pán vedúci, pani vrchná sestra, pán námestník a pod. Toto všetko nahrádza priezvisko. Sú to formálne oslovenia, ako pán Líška a pod.

V písomnom styku – ak adresujeme list manželom, sa pri písaní adresy vyvarujeme oslovenia typu „pán Hrozný s manželkou“. Napíšeme „Pán Jozef Hrozný a pani Viera Hrozná“ alebo „Pán a pani Jozef a Viera Hrozní“. Manželky už nie sú len nevyhnutným doplnkom svojho muža a ich rovnocenné postavenie v spoločnosti nemožno ignorovať. Ak je v danej rodine viac členov a my napíšeme na obálku „Rodina Hrozných“, nemôžeme sa čudovať, ak list otvorí ktorýkoľvek člen rodiny.

Tykanie či vykanie

Vo všeobecnosti ľuďom vykáme. Tykanie ponúka starší mladšiemu a žena mužovi. Ak nie sú vekové rozdiely v spoločenskom postavení veľké, môže tykanie navrhnúť muž aj žena. V zamestnaní záleží na nás, či ponúknuté tykanie prijmeme, alebo nie. Ak s návrhom tykania nesúhlasíme, nebojme sa ho odmietnuť, ale jemne a s citom. Inak platí, že zamestnanec nenavrhuje tykanie svojmu šéfovi, ale i ten, ak ho už navrhne, ho musí skutočne „navrhnuť“, a nie riadiť sa podľa hesla „Tak som rozhodol“. Tykanie vo všeobecnosti „zjemňuje“ vzťahy a robí ich priateľskými. Na druhej strane si tykajúci voči nám viac dovoľujú, „ved’ si tykáme“. Záleží teda na tom, aký odstup chceme zachovať voči danej osobe a ako blízko si ju chceme pripustiť.

Koľko sa platí u lekára a aké zmeny nás čakajú

Kým pôvodne mal minister Zajac v úmysle oslobodiť od platenia čo najmenej ľudí, od decembra sa ich počet rozširuje. Najskôr udelil výnimku chronicky chorým pacientom. Ak sú zaradení do rozšírenej zdravotnej starostlivosti – dispenzára, v ambulancii neplatia nič. Ďalšou skupinou sú zdravotne ťažko postihnutí. Od polovice februára by za recept v lekárni mali platiť nie dvadsať, ale len desať korún. Zmeny poplatkov chystané na júl súvisia s chybou ministerstva pri príprave reformy. Do zákona sa totiž nedostalo oslobodenie od 50 - korunového poplatku u tých pacientov, ktorí sú do nemocnice prijatí v bezvedomí. Platit’ by nemali ani matky, ktoré sú v nemocnici spolu s dieťaťom do jedného roka.

Potvrdenia a vyšetrenia, za ktoré sa platí

- *prehliadka žiadateľa o vodičský preukaz*

- *prehliadka pre orgány činné v občianskom súdnom konaní, správnom a trestnom konaní*
- *prehliadka zdravotného stavu vo veciach bytových okrem osôb s preukazom ZŤP*
- *prehliadka pred cestou do cudziny a po návrate z cudziny*
- *potvrdenie a vyšetrenie pre žiadateľa o zbrojný pas*
- *zistenie, či je poistenec pod vplyvom alkoholu*
- *vystavenie zdravotného preukazu*
- *potvrdenie o zdravotnom stave dieťaťa (pre školy, tábory a pod.)*
- *potvrdenie prihlášky na vysokú školu*
- *vyšetrenie zdravotného stavu na osobnú žiadosť, ktoré nemá liečebný účel*

Poplatky v zdravotníctve, ako platia dnes

100 korún

- **pobyt sprievodcu pacienta v ústavnej starostlivosti za každý deň**

60 korún

- **za návštevu lekárskej pohotovosti**

50 korún

- **stravovanie a pobyt na lôžku počas poskytovania ústavnej starostlivosti za každý deň hospitalizácie, najviac však za 21 dní tej istej ústavnej starostlivosti u jedného poskytovateľa**
- **stravovanie a pobyt na lôžku počas poskytovania ústavnej starostlivosti za každý deň ústavnej starostlivosti v liečebni a prírodných liečebných kúpeľoch v A kategórii bez ohľadu na dĺžku pobytu**

20 korún

- **za návštevu u lekára**
- **za recept v lekárni**
- **za lekársky poukaz na výdaj zdravotných pomôcok**

2 koruny za kilometer

- **doprava sanitkou**
- **za prevoz záchrannou službou pacient neplatí**

Pravda 10.2.2005 /prevzaté/

EUROKOMISÁRI NA SLOVENSKU

Vzdelávanie a výchova našich detí sú pod drobnouhľadom nielen našej spoločnosti, ale zmeny, ktoré sa udiali v našom školstve, zaujímajú aj zahraničie. Piaty eurokomisári zo zahraničia / Marisa Ciavali –Taliansko, Liliana Preoteasa –Rumunsko, Alan Dobsov- United Kinedort, Johanna Panthier-Anglicko a Daniel Coste –Francúzsko /navštívili Slovensko a spoločne so zástupcami UKF Nitra / p.Ruženou Žilovou a p. Zdenkou Gagušovou/ a riad. ŠPÚ p.Vladimírom Repášom počas jedného týždňa mapovali situáciu u nás. Prijala ich aj SRRZ v Poprade na SOU - Elektrotechnickom v Matejovciach, spoločne so zástupcami rodičovského združenia, učiteľmi a študentmi tejto školy. SRRZ pripravila a hosťom odovzdala projekt /v AJ a NJ/, ktorý pozostával z týchto oblastí:

1. Vyučovanie slovenského jazyka na ZŠ z pohľadu rodičov
2. Pohľad rodičov na materinský jazyk - Slovenský jazyk v Európskej únii
3. Vízia výučby cudzích jazykov z pohľadu rodičov
4. Rodič – žiak a cudzí jazyk.

K projektu bola spoločná diskusia, v ktorej sa eurokomisári mali možnosť oboznámiť s jeho obsahom i overiť si priamo v teréne a v rozhovore s rodičmi, učiteľmi a žiakmi možnosti štúdia našich detí. Oboznámili sme ich aj s projektom medzinárodnej aktivity /Slovensko a Poľsko/ v oblasti výtvarnej výchovy „Barcelona 2005“- po stopách A. Gaudího.

Eurokomisári nás upozornili, aby sme prostredníctvom rodičov propagovali výučbu jazykov menšín žijúcich na Slovensku, ale aj jazykov našich susedov, hlavne poľského a ukrajinského, to dopracujeme /SRRZ/ do projektu.

Pán Alan Dobsov z Anglicka, (hovoril ako človek s dlhoročnými skúsenosťami školského inšpektora,) pri riešení nejakých problémov sa vždy snažil predstaviť, či by to bolo dobré pre jeho dieťa. Nie každý to tak rieši, čo je vidieť aj v našom školstve, a preto nám na záver povedal: /platí to nielen u nich / „Výchova je príliš dôležitá vec, aby sme ju nechali na odborníkov.“

Ako sme na tom v našej výchove a vzdelávaní z pohľadu zahraničiac, sa dozvieme zo správy, ktorú eurokomisári spracujú a pošlú na Slovensko.

SRRZ v tomto období riešila aj situáciu v umeleckom školstve, prepojenosť ZUŠ s konzervatóriom a vysokou školou, návrh na prechod ZUŠ na typ gymnázia, prípravu projektov na cezhraničnú spoluprácu a výmenné aktivity.

Na takéto projekty môže poskytnúť finančné projekty aj SRRZ cez MŠ SR a cez RZ, môžu ich získať aj samostatné školy. Možnosť študijných pobytov a stáže ponúka našim študentom bez finančných nákladov Ruská federácia.

SRRZ sa zaoberá aj neutešenou situáciou v CVČ, ŠJ a ŠK, kde cez svojich členov, zástupcov jednotlivých krajov, mapuje stav týchto zariadení na Slovensku.

Helena Sušinková, 2.podpredseda SRRZ

TRH ZAUJÍMAVOSTÍ

Naša reč

Ľudia sa teraz dorozumievajú asi 5050 jazykmi a dialektmi. Iba päťoro z nich má vlastnú abecedu a gramatiku. Asi 1400 dialektov zaniká, takže v neďalekej budúcnosti budú vedieť iba vedci, že vôbec existovali. Dialektmi sa najviac hovorí na Novej Guinei, kde ich je okolo tisíc.

Kuriózna

Najužšia reštaurácia v Európe a hádam aj na svete je v Amsterdame. Volá sa Zelená lucerna. Kedysi sa totiž daň z hostinskej živnosti platila podľa šírky domu. Keď bol užší ako poldruha metra, majiteľ bol od dane celkom oslobodený. A tak si jeden šikovný hostinský postavil lokál, ktorý bol naozaj užší ako poldruha metra.

Prečítajte si...

Kniha je vždy dobrým priateľom. Zaujme, poteší, otvorí nové pohľady na svet a nás samých. Učí nás nadhľadu, kniha je naša matka – zdroj poznania.

Z nových kníh, ktoré nájdete v našej knižnici, vyberám:

WILLIAM TREVOR: *Putá osudu*

William Trevor je súčasný írsky prozaik, vo svete známy najmä svojimi krátkymi prózami. Putá osudu je bezpochyby to najlepšie, čo autor vytvoril. Je to nezabudnuteľné dielo majstra o láske a odvahe, plné nehy, melanchólie a uhrančivého čara, možno ho nazvať akousi írskou elégiou...

BIBLICKÉ PRÍBEHY PRE DETI NA KAŽDÝ DEŇ

Táto znamenitá kniha plná poučných príbehov zoznami deti s najväčšími zázrakmi a udalosťami od stvorenia sveta, ktoré sú chronologicky usporiadané. Každý deň v roku prináša zaujímavú legendu z najstarších dejín ľudstva. Biblický príbeh je prerozprávajú pútavou formou a jednoduchým jazykom, kniha je teda vhodná aj pre najmenších čitateľov.

JOHANNA PAUNGEROVÁ: *Pod vplyvom luny*

Johanna Paunggerová, pochádzajúca z desiatich detí tirolskej vrchárskej rodiny, patrí k tým vzácnym ľuďom, v ktorých okolí sa udržiavali tieto vedomosti po stáročia a v plnom rozsahu sa až doposiaľ prenášajú ďalej z generácie na generáciu. Tieto vedomosti dostávame teraz aj my v písomnej podobe. Sú to rôzne rady a tipy zaoberajúce sa rozmanitými dôležitými oblasťami nášho každodenného života: od liečiteľstva a zdravia, cez výživu a domácnosť, až po prácu v záhrade a na poli.

CENTRUM VOĽNÉHO ČASU

MISS BÁBIKA je už tradičným podujatím CVC v marci. Do tohtoročnej sa zapojili aj dvaja chlapci, ktorí si tiež veľmi dobre počínali so svojimi bábikami. Dievčatá však majú v tejto oblasti väčšiu prax. Medzi nimi bola najšikovnejšia Janka Andrijková so svojou bábikou Grétkou, ktorá získala 1. miesto v tejto súťaži. Pekné vecné ceny získali všetci súťažiaci a zaiste ich potešil aj potlesk všetkých prítomných, ktorí si takto ocenili ich uspávanky a aj to, ako sa predstavili so svojou bábikou.

Ďalšou súťažou tohto mesiaca bol Literárny kvíz pre žiakov 7.ročníka. Súťažili jednotlivci vo vedomostnej, zábavnej a zručnej časti. Najväčší počet bodov získala Diana Matiová a tak jej patrilo aj prvé miesto v tejto súťaži.

Práve v marci si my starší uvedomujeme, ako málo naše deti čítajú, ako ich už opantali počítače a dokážu na nich robiť divy, o akých sa nám ani nesnívalo. Je však potrebné, aby naše deti čítali, súťažili či už vo vedomostných, alebo športových súťažiach, je to pre ich všeobecný rozhľad veľmi potrebné. K tomu prispievame nielen my, ale aj všetky knižnice a zariadenia pre mimoškolskú činnosť, ale je potrebné aby sa zapojili aj rodičia, učitelia a samozrejme, aj deti zo svojho osobného záujmu.

Helena Sušinková

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Samuela Juhasa
Samuela Murenka

V mesiaci apríli svoje životné jubileá oslávia jubilanti

Anna Tkáčová	50	Anna Bališčaková	60
Ľudmila Šamková	50	Andrej Goč	60
Mária Hlavinková	50	Ján Šima	65
Irena Dvorská	50	Miloš Čordáš	65
Mária Dudiňaková	50	Štefan Čepa	65
Ernest Vaľany	50	Ján Tkáč	65
Milan Mašlej	50	Valéria Kunderátová	70
František Bendík	50	Anna Jurčová	70
Helena Ľuníková	55	Žofia Jurčová	70
Kveta Dzurková	55	Jozef Ivanisko	70
Rudolf Schrenk	55	Margita Kazimirová	75
Ing. Pavol Paľa	55	Verona Gabčová	75
Mgr. Juraj Auerswald	55	Fedor Tič	75
Oľga Dzurišová	60	MVDr. František Gamčík	75

P R I P R A V U J E M E v mesiaci apríli

Oddelenie kultúry pri MsÚ

- Prijatie učiteľov škôl primátorom mesta /5.4./
- Výstava kaktusov /8.-10.4./

CVČ :

- OTVORENIE 100 JARNÝCH KILOMETROV- 17.04.2005-NEDEĽA.POPOLUDNÍ
- POPOLUDNIE NA KOLIESKOVÝCH KORČULIACH -Súťaž-22.04.2005
- VÝLET NA KAPUŠIANSKY HRAD - 23.04.2005
- VYHODNOTENIE VÝTVARNEJ SÚŤAŽE „ D E Ň Z E M E „-27.04.2005

VÝZVA

Opäť by som chcela poprosiť spoluobčanov, aby sa rozhodli prispieť do nášho Spravodajcu aj svojím názorom. Je veľa problémov, ktoré nás spoločne tlačia. Viac hláv, viac rozumu, hovorí staré príslovie. Možno práve váš názor by pomohol pri riešení niektorého problému.

Apelujem aj na predstaviteľov rôznych inštitúcií, úradov, škôl, obchodov, podnikov, zverejňujte informácie o svojej práci. Týkajú sa nás všetkých, my všetci máme právo na informácie a k Vaším povinnostiam patrí aj to, aby ste nám ich poskytli.

Redakcia

Š P O R T

Vydarená ouvertúra giraltovských futbalistov

Domáci padali na kolená

Po dlhej zimnej prestávke konečne začala jarná časť regionálnych futbalových súťaží. Po odloženom prvom jarnom kole sa rozbehla na plné obrátky aj IV. liga. Giraltovčania absolvovali náročnú zimnú prípravu a ich úvodné vystúpenia sa čakali s veľkým napätím. Zápas vo Finticiach patril k šlágram kola a spolu so zápasom N. Šebastová – Pušovce pútal najväčšiu pozornosť. Víťazstvo Slovana 2:1 je určite príjemným prekvapením a očakával ho len málokto. Priebeh zápasu nám bližšie opísal tajomník MFK Miroslav Dvorský.

„Úvod zápasu začali naši hráči so zbytočným rešpektom, výsledkom ktorého bolo nastrelené brvno domácim útočníkom. Spoliehali sme sa na pozornú obranu a rýchle protiútoky. V 21. min. po úniku Eliáš akciu nezakončil a v 25. min. brankár Fintíc bravúrne zlikvidoval strelu Hvišča. O minútu dosiahli domáci vedúci gól po strele z 5 metrov. Ešte v prvom polčase zachraňoval opäť brankár domácich po strele Uhrína. Druhý polčas prebiehal v réžii našich futbalistov. Po 15 minútach zakončil úspešne Eliáš svoj únik a bolo vyrovnané. Po šanciach na obidvoch stranách prišiel rozhodujúci gól, ktorého autorom bol Ivan. V závere mohol zvýšiť ešte P. Partila. Charakteristickou črtou druhého polčasu bola únava domácich hráčov, z ktorých niektorí šli doslova do kolien. Víťazstvo Slovana bolo úplne zaslúžené.“

Štefan Bačkay /tréner/:

„Myslím si, že o konečnom výsledku rozhodla lepšia kondičná vyspelosť našich hráčov. Už v polčase som spozoroval skutočnosť, že niektorí hráči Fintíc už toho majú „plné zuby“, preto som žiadal mojích zverencov, aby vystupňovali tempo a zvýšili dôraz pri zakončovaní. Som rád, že sa to podarilo zrealizovať. Upozorňujem však, že na nejakú eufóriu nie je dôvod. Chlapci musia potvrdiť dobrý začiatok už v najbližšom domácom zápase.“

ZOSTAVA:

Štefánik- Tomko /38.Z.Cigán/, Mital', Živčák, E. Partila – Uhrín, P. Partila, J. Mati /77. Demčo/, Hvišč – Eliáš, Ivan /88. Z. Hudák/

Najbližšie domáce zápasy Slovana:

03.04.2005 o 15:30 Poprad

13.04.2005 o 16:00 Čierne

17.04.2005 o 16:00 Breznica

01.05.2005 o 16:30 Kračúnovce

MVDr. M.Deutsch

Poliklinika Giraltovce ILB, s. r. o.

Rozpis pohotovostných služieb na mesiac apríl 2005

Tel. č. na dispečing pohotovosti a dopravnú službu – **054 / 732 22 60**

Pondelok – piatok (od 16,00 – do 07,30 hod.)

Sobota, Nedeľa (od 07,30 – do 07,30 hod.)

1.4.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová G.
2.4.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Michalčíková
3.4.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Katuščáková
4.4.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Balajová
5.4.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Dvorčáková
6.4.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Gurčíková
7.4.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Katuščáková
8.4.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Michalčíková
9.4.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Gurčíková
10.4.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Dvorčáková
11.4.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová A.
12.4.2005	MUDr. Hinko	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová G.
13.4.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Balajová
14.4.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Dvorčáková
15.4.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Gurčíková
16.4.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Balajová
17.4.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová G.
18.4.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Katuščáková
19.4.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Michalčíková
20.4.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová A.
21.4.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová G.
22.4.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Balajová
23.4.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Tkáčová A.
24.4.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Michalčíková
25.4.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Dvorčáková
26.4.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Gurčíková
27.4.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Katuščáková
28.4.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Michalčíková
29.4.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová A.
30.4.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Katuščáková
01.5.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Gurčíková

PhDr. Imreová Lucia
Poliklinika Giraltovce ILB, s.r.o.
konateľ